

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

پایش تورم
استان خراسان رضوی
خرداد ماه ۱۴۰۵

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

عنوان گزارش پایش تورم استان خراسان رضوی

خرداد ماه

۱۴۰۵

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

شناسنامه گزارش

عنوان: پایش تورم استان خراسان رضوی (خرداد ماه ۱۴۰۵)

نوع گزارش: مروری تحلیلی   سیاستی   ارزیابی و پایش   آینده پژوهشی

حوزه موضوعی: اقتصاد کلان

تهیه و تدوین: سعیده به نژاد

ناظر: سمیرا سبزواری

مرکز مطالعات و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و

کشاورزی خراسان رضوی

واژگان کلیدی: تورم- شاخص قیمت مصرف کننده- خراسان رضوی- کشور

صفحه آرایی و چاپ: روابط عمومی اتاق بازرگانی خراسان رضوی

شناسه گزارش: RE-MR01-1405-06

تاریخ انتشار: تیر ماه ۱۴۰۵

کلیه حقوق گزارشات برای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی محفوظ است و هرگونه استفاده و بهره‌وری از داده‌ها، مطالب و محتوای این گزارش، با ذکر نام منبع (گزارش، تهیه کننده) و بدون دخل و تصرف در محتوا مجاز می‌باشد.

فهرست مطالب:

۵	خلاصه مدیریتی:
۸	مقدمه:
۹	تحلیل تورم در خرداد ماه ۱۴۰۵
۹	روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان:
۱۰	مقایسه نرخ تورم ماهانه در استان‌ها:
۱۱	مقایسه نرخ رشد تورم ماهانه در استان‌ها:
۱۱	مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی در استان‌ها:
۱۳	جزئیات تورم ماهانه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:
۱۵	روند نرخ تورم نقطه به نقطه در کشور و استان:
۱۶	مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه در استان‌ها (خرداد ماه ۱۴۰۵):
۱۸	مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات در استان‌ها:
۱۹	جزئیات تورم نقطه به نقطه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:
۲۱	جمع‌بندی؛ شکاف میان تورم آماری و تورم ادراک‌شده از سوی خانوارها
۲۳	منابع و مراجع:

خلاصه مدیریتی:

بررسی تحولات شاخص قیمت مصرف کننده در خردادماه ۱۴۰۵ نشان می دهد که اگرچه شتاب تورم نسبت به جهش کم سابقه اردیبهشت ماه تا حدودی کاهش یافته، اما سطح عمومی قیمت ها در کشور و استان خراسان رضوی همچنان در محدوده ای بسیار بالا و نگران کننده قرار دارد. بر اساس داده های مرکز آمار ایران، نرخ تورم ماهانه کشور از ۸.۸ درصد در اردیبهشت به ۵.۹ درصد در خرداد کاهش یافته و در خراسان رضوی نیز این نرخ از ۸.۷ درصد به ۵.۶ درصد رسیده است. با وجود این تعدیل، استمرار تورم ماهانه در سطوح نزدیک به ۶ درصد نشان می دهد که کاهش اخیر را نمی توان نشانه ای از مهار پایدار تورم دانست، بلکه این تحول بیش از آنکه بیانگر تغییر روند باشد، بازتابی از تعدیل موقت در شتاب افزایش قیمت ها است.

از منظر مقایسه استانی، خراسان رضوی در خردادماه با ثبت تورم ماهانه ۵.۶ درصدی در میان ده استان با کمترین نرخ تورم ماهانه قرار گرفته است. با این حال، این جایگاه به هیچ وجه به معنای خروج استان از مدار تورم بالا نیست؛ زیرا در شرایطی که سطح تورم ماهانه همچنان بالا باقی مانده، حتی نرخ هایی اندکی پایین تر از متوسط کشور نیز همچنان معادل فرسایش مستمر قدرت خرید خانوارهاست. از این رو، ارزیابی وضعیت تورمی استان نباید صرفاً بر پایه رتبه استانی یا فاصله محدود با میانگین کشوری انجام شود، بلکه ترکیب فشارهای قیمتی و توزیع آن ها در گروه های مختلف مصرفی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

تحلیل ترکیب تورم ماهانه در خردادماه نشان می دهد که در خراسان رضوی، همانند ماه قبل، تورم گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات از تورم گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات بالاتر بوده است. در این ماه، تورم ماهانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در استان ۵.۴ درصد ثبت شده که کمتر از نرخ ۶.۸ درصدی کشور است؛ در مقابل، تورم ماهانه کالاهای غیرخوراکی و خدمات در استان به ۵.۹ درصد رسیده که از متوسط ۵.۳ درصدی کشور بیشتر است. این الگو نشان می دهد که در کوتاه مدت، کانون فشار تورمی در خراسان رضوی بیش از آنکه در خوراکی ها متمرکز باشد، به سمت خدمات و کالاهای غیرخوراکی متمایل شده است. در میان زیرگروه ها، بیشترین تورم ماهانه خوراکی ها در استان مربوط به میوه و خشکبار با ۱۵.۸ درصد و ماهی ها و صدف داران با ۸.۲ درصد بوده و در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز تفریح و فرهنگ با ۱۴.۳ درصد، خدمات حمل و نقل عمومی با ۱۲.۹ درصد و بهداشت و درمان با ۱۱.۷ درصد بیشترین افزایش قیمت را ثبت کرده اند. همچنین جهش شدید نرخ رشد ماهانه در برخی زیرگروه ها، از جمله آموزش، بیانگر آن است که برخی اجزای سبد هزینه خانوار در استان همچنان با نوساناتی بسیار فراتر از روند عمومی قیمت ها مواجه اند.

با این حال، تصویر نگران کننده تر در افق یک ساله نمایان می شود. در خردادماه ۱۴۰۵، نرخ تورم نقطه به نقطه کشور به ۸۸.۶ درصد و در خراسان رضوی به ۹۷.۲ درصد رسیده است؛ به این معنا که خانوارهای استان، به طور متوسط، سبد مصرفی خود را با فشاری به مراتب شدیدتر از میانگین کشور تجربه کرده اند. به لحاظ اقتصادی، تورم نقطه به نقطه ۹۷.۲ درصدی به این معناست که سطح قیمت ها در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱.۹۷ (حدود دو) برابر شده است. بنابراین، خانواری که در خرداد ۱۴۰۴ با درآمد ۳۰ میلیون تومان قادر به تأمین سبد مصرفی مشخصی بوده، برای حفظ همان سطح از قدرت خرید در خرداد ۱۴۰۵ به حدود ۵۹ میلیون تومان درآمد نیاز دارد؛ در غیر این صورت، در صورت ثبات درآمد اسمی، قدرت خرید واقعی او حدود ۴۹ درصد یعنی به نصف کاهش یافته است. خراسان رضوی با این نرخ در جایگاه سیزدهم استان های دارای بالاترین تورم نقطه به نقطه قرار گرفته و همچنان فاصله محسوسی با متوسط کشوری دارد. در تفکیک دو گروه اصلی نیز تورم نقطه به نقطه استان در هر دو بخش بالاتر از کشور بوده است؛ به گونه ای که در گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات این نرخ در خراسان رضوی ۱۳۸.۹ درصد و در کشور ۱۳۴.۶ درصد بوده و در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز نرخ استان ۷۲.۶ درصد و نرخ تورم نقطه به نقطه در کشور ۶۴.۴ درصد ثبت شده است. این الگو نشان می دهد که اگرچه در کوتاه مدت فشار تورمی از ناحیه خدمات و غیرخوراکی ها در حال گسترش است، اما در افق سالانه همچنان خوراکی ها اصلی ترین منشأ فشار معیشتی بر خانوارهای استان به شمار می روند.

تمرکز تورم بر اقلام ضروری و پرمصرف، اهمیت این تحولات را دوچندان می کند. در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها، بیشترین تورم نقطه به نقطه در خراسان رضوی مربوط به روغن ها و چربی ها (۲۷۳٪)، شیر، پنیر و تخم مرغ (۱۶۰.۸٪) و گوشت قرمز و گوشت ماکیان (۱۵۶.۵٪) بوده است؛ یعنی اقلامی که سهم بالایی در سبد مصرفی خانوارها، به ویژه دهک های پایین درآمدی، دارند. در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم نقطه به نقطه مربوط به میلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آن ها (۱۲۶٪) و خرید وسایل نقلیه (۱۲۰.۷٪) بوده است. این الگو نشان می دهد که دامنه فشار قیمتی در استان تنها به کالاهای اساسی محدود نمانده و به سایر بخش های هزینه ای خانوار نیز گسترش یافته است.

با وجود آمارها و نرخ های رسمی اعلام شده، آنچه بسیاری از خانوارها در زندگی روزمره خود تجربه می کنند، معمولاً فشاری فراتر از ارقام منتشر شده است. مردم بیش از آنکه با "نرخ تورم" مواجه باشند، افزایش مداوم قیمت در کالاهای و خدماتی را لمس می کنند که به طور مستمر در سبد هزینه آن ها حضور دارد؛ از خوراک و اجاره مسکن گرفته تا دارو، حمل و نقل، قبوض و سایر مخارج جاری. از همین رو، تورم احساس شده برای بخش بزرگی از خانوارها

بالا تر از تورم اعلامی است و این شکاف، خود را به صورت کاهش مستمر قدرت خرید و افت ملموس رفاه نشان می‌دهد.

این شکاف از آنجا ناشی می‌شود که تورم رسمی، میانگینی آماری از تغییرات قیمت در کل سبد مصرف خانوار است، در حالی که ادراک خانوارها از گرانی بیش از هر چیز تحت تأثیر اقلام پرتکرار، ضروری و روزمره قرار دارد. به همین دلیل، تجربه معیشتی خانوارها بیش از آنکه با میانگین‌های آماری سنجیده شود، با قیمت‌های جاری و هزینه‌های واقعی زندگی تعریف می‌شود.

داده‌های رسمی خردادماه نیز این شکاف را از منظر توزیعی تأیید می‌کند. در حالی که تورم نقطه‌به‌نقطه کل کشور ۸۸.۶ درصد بوده، این نرخ برای دهک اول به ۱۰۰.۲ درصد و برای دهک دهم به ۸۵.۸ درصد رسیده است. این فاصله به‌روشنی نشان می‌دهد که حتی در چارچوب آمار رسمی نیز بار تورم بر دوش دهک‌های پایین سنگین‌تر است. همچنین اختلاف معنادار میان تورم شهری و روستایی — به‌طوری‌که تورم نقطه‌به‌نقطه در مناطق شهری ۸۵.۲ درصد و در مناطق روستایی ۱۰۸.۱ درصد ثبت شده — بیانگر آن است که فشار تورمی در مناطق و گروه‌های مختلف جامعه به‌طور یکسان توزیع نشده و تجربه واقعی گرانی در بسیاری از موارد شدیدتر از میانگین‌های ملی است.

مجموع یافته‌های این گزارش نشان می‌دهد که تورم در اقتصاد ایران و در استان خراسان رضوی همچنان پدیده‌ای پایدار است. رشد بالای نقدینگی، کسری بودجه مزمن، بی‌انضباطی پولی و مالی، ناترازی شبکه بانکی و تداوم نااطمینانی‌های اقتصادی همچنان در شمار پیشران‌های اصلی تورم قرار دارند. در چنین شرایطی، کاهش‌های مقطعی در برخی شاخص‌ها یا حتی بهبود نسبی در فضای سیاسی و خارجی، به‌تنهایی قادر به تغییر مسیر بلندمدت تورم نیست. حتی در صورت حصول توافق و کاهش بخشی از فشارهای بیرونی، نهایتاً ممکن است بخشی از انتظارات تورمی به‌طور موقت تعدیل شود، اما تا زمانی که منشأهای داخلی و ساختاری تورم اصلاح نشود، زمینه بازتولید فشارهای قیمتی همچنان پابرجا خواهد ماند.

بر این اساس، مهار پایدار تورم، بیش از هر چیز، مستلزم مهار رشد نقدینگی، کاهش ناترازی‌های مالی پولی و مالی، اصلاح شیوه‌های تأمین کسری بودجه و تقویت انضباط در سیاست‌گذاری اقتصادی است.

مقدمه:

تورم در اقتصاد ایران همچنان یکی از پایدارترین و اثرگذارترین چالش های اقتصاد کلان به شمار می رود؛ پدیده ای که دیگر نمی توان آن را صرفاً به شوک های موقت، تحولات مقطعی یا نوسانات کوتاه مدت نسبت داد. تداوم نرخ های بالای تورم در سال های اخیر نشان می دهد که فشارهای قیمتی در اقتصاد ایران، بیش از آنکه حاصل رخداد های گذرا باشند، از ناترازی های مزمن و انباشته در حوزه های پولی، مالی، بانکی و ارزی سرچشمه می گیرند. در چنین شرایطی، تورم را باید بازتاب اختلالات عمیق تر در سازوکار تأمین مالی دولت، رشد مستمر نقدینگی، ضعف انضباط پولی و مالی و شکل گیری انتظارات تورمی در سطح اقتصاد دانست.

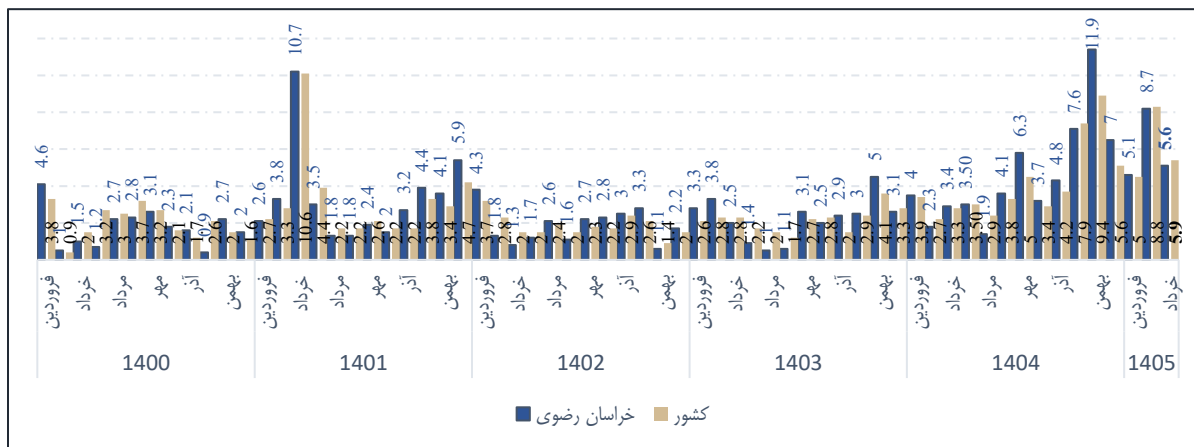
از همین رو، گره زدن چشم انداز تورم به تحولات سیاسی یا حتی حصول توافق، اگرچه ممکن است در کوتاه مدت بخشی از نااطمینانی ها، انتظارات تورمی و نوسانات ارزی را تعدیل کند، اما به تنهایی برای مهار پایدار تورم کافی نخواهد بود. توافق می تواند بخشی از فشارهای بیرونی را کاهش دهد و از مسیر بهبود انتظارات یا افزایش دسترسی به منابع ارزی، آثار موقتی بر ثبات بازارها بر جای بگذارد؛ با این حال، جایگزین اصلاحات ساختاری در بودجه، نظام بانکی، سیاست پولی و شیوه حکمرانی اقتصادی نیست. به بیان دیگر، حتی در صورت بهبود نسبی روابط خارجی، تا زمانی که مسیر رشد نقدینگی، بی انضباطی مالی و سایر ناترازی های بنیادی اصلاح نشود، زمینه های بازتولید تورم همچنان پابرجا خواهد ماند.

بر همین اساس، گزارش حاضر با اتکا به داده های رسمی مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی، به بررسی تحولات تورمی خردادماه ۱۴۰۵ در سطح کشور و استان خراسان رضوی می پردازد. در این گزارش، علاوه بر تحلیل روند تورم ماهانه و نقطه به نقطه، وضعیت گروه ها و زیرگروه های اصلی کالاها و خدمات، جایگاه استان در مقایسه با سایر استان ها و کانون های اصلی فشار قیمتی نیز بررسی شده است. هدف آن است که با نگاهی فراتر از ارقام کلان، تصویری روشن تر از ماهیت فشارهای تورمی و آثار آن بر معیشت خانوارها و ساختار هزینه ای استان ارائه شود.

تحلیل تورم در خرداد ماه ۱۴۰۵

روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان:

نمودار ۱- روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان (درصد)

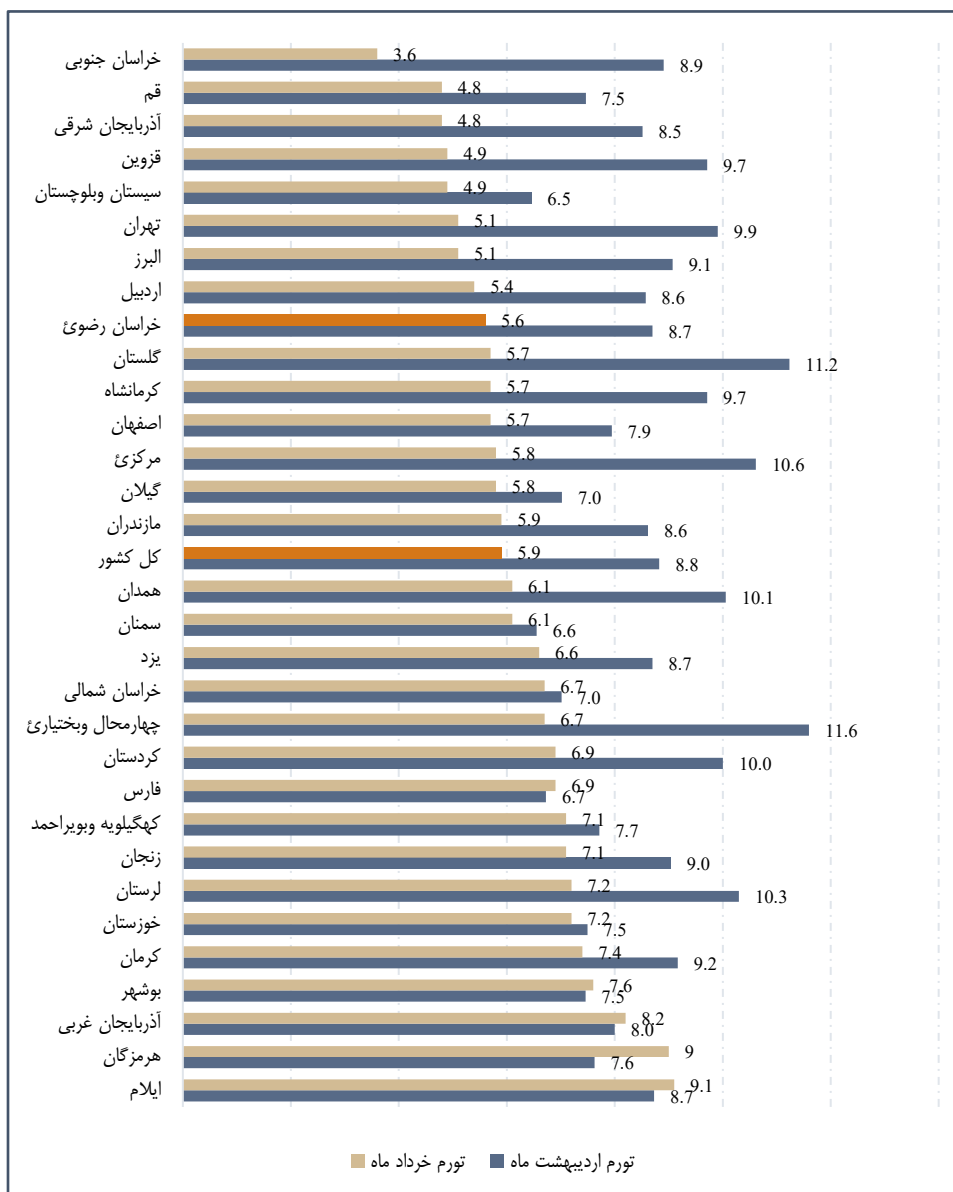
منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

روند تورم ماهانه کشور نشان‌دهنده نزولی شدن شدت رشد قیمت‌ها در خردادماه پس از جهش قابل توجه نرخ تورم در اردیبهشت‌ماه است. البته باوجود این کاهش، سطح تورم ماهانه در مقایسه با روند متعارف سال‌های گذشته همچنان بالا باقی مانده است. در این ماه، نرخ تورم ماهانه کشور با کاهش ۳۳ درصدی نسبت به ماه قبل، از ۸.۸ درصد به ۵.۹ درصد رسیده است و در استان خراسان رضوی نیز با افت ۳۶ درصدی، از ۸.۷ درصد به ۵.۶ درصد کاهش یافته است.

از سوی دیگر، مقایسه عملکرد استان با میانگین کشوری نشان می‌دهد که نرخ تورم ماهانه خراسان رضوی کمتر از یک واحد درصد (۰.۳ واحد درصد) با میانگین کشور اختلاف داشته است. با این حال، این کاهش فاصله را نمی‌توان به معنای تغییر روند بلندمدت تلقی کرد؛ زیرا بررسی رفتار تورم در دوره زمانی مورد مطالعه نشان می‌دهد که در اغلب ماه‌ها، نرخ تورم ماهانه استان از متوسط کشوری فراتر بوده است.

مقایسه نرخ تورم ماهانه در استان‌ها:

نمودار ۲- مقایسه نرخ تورم ماهانه استان‌ها (درصد)

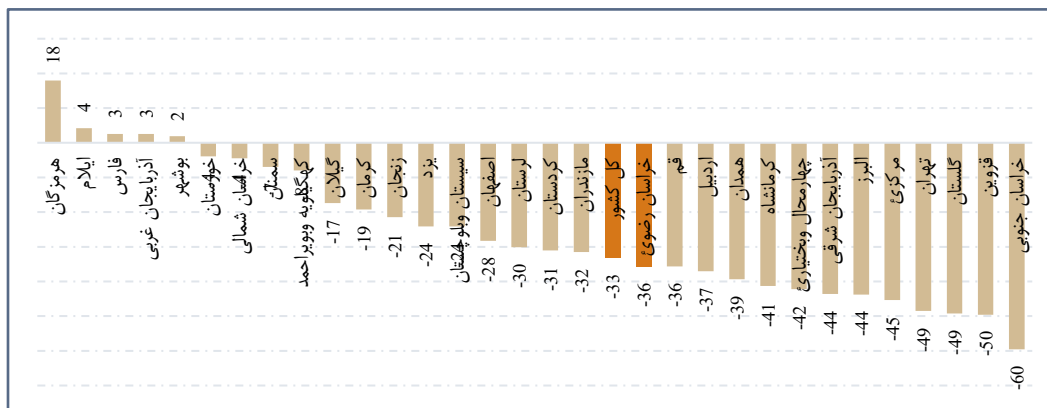
منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

مقایسه نرخ تورم ماهانه استان‌های کشور در خرداد ماه نشان‌دهنده کاهش نرخ تورم ماهانه در کشور و اکثر استان‌هاست. بجز پنج استان ایلام، هرمزگان، آذربایجان غربی، بوشهر و فارس در سایر استان‌ها نرخ تورم ماهانه نسبت به ماه قبل کاهش داشته است. دامنه تغییرات این شاخص در خردادماه از ۳.۶ درصد برای استان خراسان جنوبی، تا ۹.۱ درصد برای استان ایلام است که فاصله حدوداً ۵.۵ واحد درصدی ماه قبل را حفظ کرده است.

بر خلاف برخی ماه‌ها که استان خراسان رضوی در میان استان‌های با نرخ تورم بالا قرار داشت اما در این ماه با نرخ تورم ۵.۶ درصدی در میان ده استان با کمترین نرخ تورم ماهانه در خردادماه قرار دارد.

مقایسه نرخ رشد تورم ماهانه در استان‌ها:

نمودار ۳- رشد تورم خرداد ماه نسبت به ماه قبل (درصد)

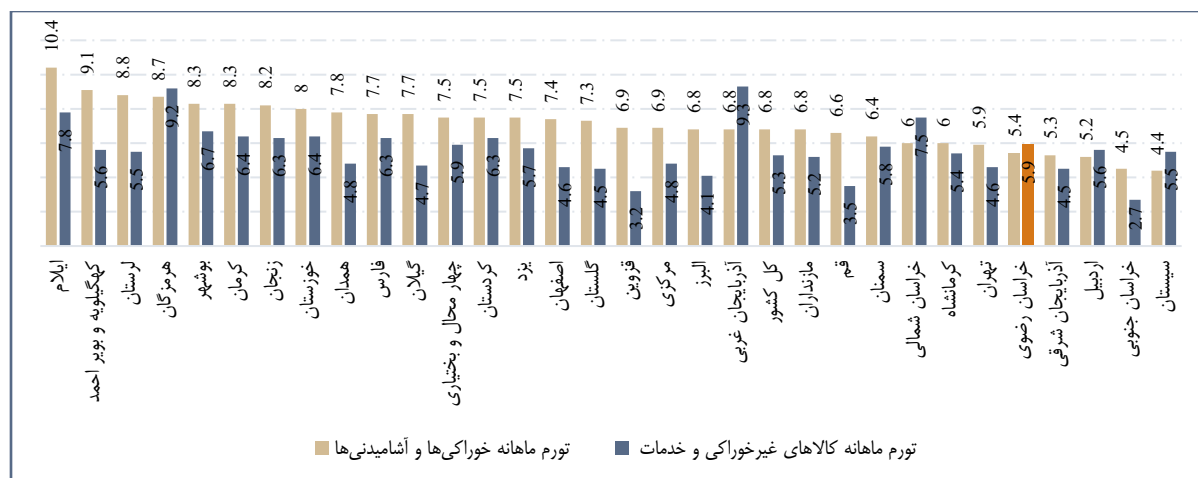
منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

بررسی نرخ رشد تورم ماهانه در خردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که پس از جهش قابل توجه تورم در اردیبهشت‌ماه، شتاب افزایش قیمت‌ها در اکثر استان‌های کشور (به جز پنج استان) کاهش یافته است. در این میان، استان‌های خراسان جنوبی، قزوین و گلستان بیشترین کاهش در نرخ تورم ماهانه را تجربه کرده‌اند.

استان خراسان رضوی نیز با ثبت کاهش ۳۶ درصدی در نرخ تورم ماهانه نسبت به اردیبهشت‌ماه، در زمره استان‌هایی قرار گرفته است که افت نسبتاً قابل توجهی را تجربه کرده‌اند. با این حال، تداوم سطوح نسبتاً بالای تورم ماهانه نشان می‌دهد که عوامل ساختاری و بنیادین تورم همچنان پابرجاست و کاهش اخیر را باید بیش از آنکه نشانه‌ای از مهار پایدار تورم دانست، نوعی تعدیل موقت در شتاب رشد قیمت‌ها ارزیابی کرد.

مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی در استان‌ها:

نمودار ۴- مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

بررسی روند تورم ماهانه در گروه های کالایی و خدماتی نشان می دهد که در خردادماه ۱۴۰۵، گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات نقش پررنگ تری در شکل گیری تورم ماهانه ایفا کرده است. برخلاف اردیبهشت ماه که در اغلب استان های کشور، نرخ تورم ماهانه گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات از گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات بیشتر بود، در خردادماه این الگو معکوس شده است. به گونه ای که تنها در شش استان هرمزگان، آذربایجان غربی، خراسان شمالی، خراسان رضوی، اردبیل و سیستان و بلوچستان، نرخ تورم ماهانه گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات کمتر از نرخ تورم گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات ثبت شده است.

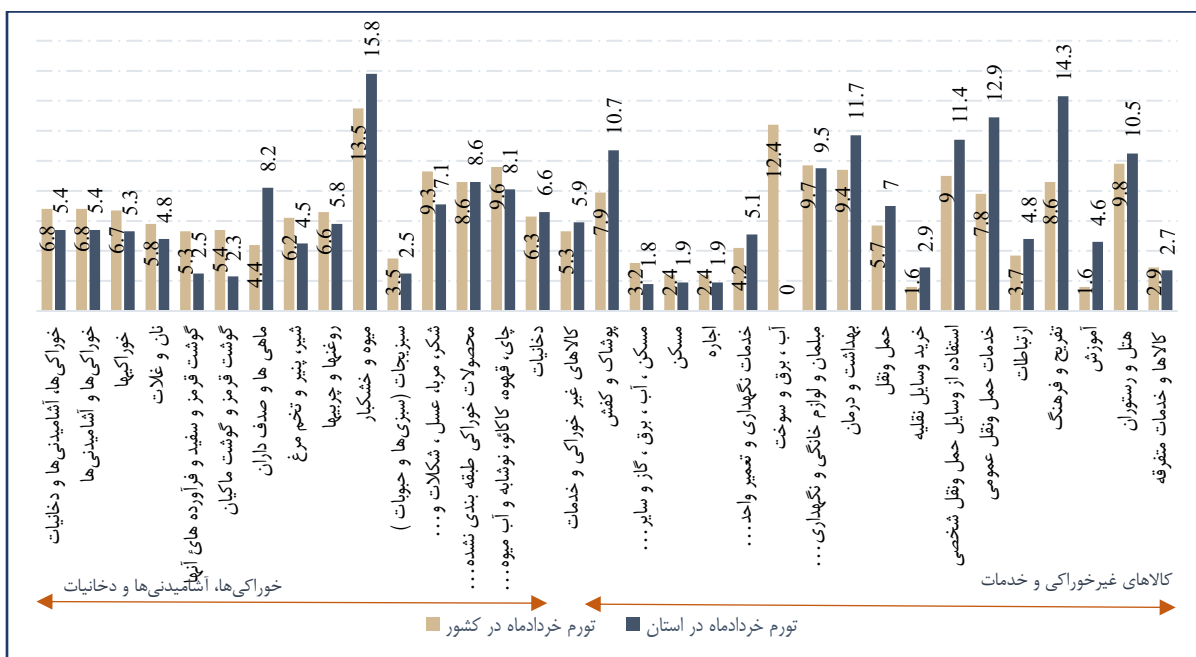
با توجه به سهم بالای گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در سبد مصرفی خانوار، به ویژه در دهک های پایین درآمدی، افزایش شتاب تورم در این گروه می تواند فشار معیشتی بیشتری بر این خانوارها وارد کرده و آثار رفاهی نامطلوب تری نسبت به افزایش قیمت سایر گروه های کالایی و خدماتی به همراه داشته باشد.

استان خراسان رضوی نیز، همان گونه که پیش تر اشاره شد، برخلاف الگوی غالب کشور، همانند ماه گذشته نرخ تورم ماهانه پایین تری را در گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات نسبت به گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات به ثبت رسانده است. تداوم این الگو در دو ماه متوالی می تواند بیانگر تفاوت در سازوکارهای شکل گیری قیمت ها، شرایط

عرضه و تقاضا، یا ساختار بازار این استان نسبت به سایر استان‌ها باشد. از این‌رو، واکاوی عوامل مؤثر بر این وضعیت می‌تواند به شناسایی متغیرهای مؤثر بر تورم استان و بهره‌گیری از این تجربیات در سیاست‌گذاری‌های آتی کمک کند.

جزئیات تورم ماهانه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:

نمودار ۵- مقایسه تورم ماهانه زیرگروه‌های کالا و خدمات در کشور و استان (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی (۱۴۰۵)

بررسی نمودار مقایسه تورم ماهانه زیرگروه‌های کالاها و خدمات در خراسان رضوی و کشور در خردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که الگوی افزایش قیمت‌ها در استان، با وجود شباهت‌های کلی با روند کشوری، در برخی زیرگروه‌ها از شدت بیشتری برخوردار بوده است. در سطح کلان، تورم ماهانه گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در خراسان رضوی از ۶.۷ درصد در اردیبهشت‌ماه به ۵.۴ درصد در خردادماه کاهش یافته و در نتیجه، به سطحی پایین‌تر از نرخ ۶.۸ درصدی کشور رسیده است. در مقابل، در گروه کالاها و خدمات غیر خوراکی و

خدمات، تورم ماهانه استان از ۱۰.۴ درصد در اردیبهشت ماه به ۵.۹ درصد در خرداد ماه کاهش یافته، اما همچنان از نرخ ۵.۳ درصدی کشور بالاتر باقی مانده است. این تفاوت نشان می دهد که همانند ماه قبل، در خرداد ماه نیز کانون اصلی فشار تورمی در خراسان رضوی بیش از آنکه در گروه خوراکی ها متمرکز باشد، به سمت کالاهای غیرخوراکی و خدمات متمایل بوده است.

در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها، بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی مربوط به میوه و خشکبار با ۱۵.۸ درصد و ماهی ها و صدف داران با ۸.۲ درصد بوده است. در سطح کشور نیز بیشترین تورم ماهانه این گروه به میوه و خشکبار با ۱۳.۵ درصد و چای و قهوه با ۹.۶ درصد اختصاص داشته است.

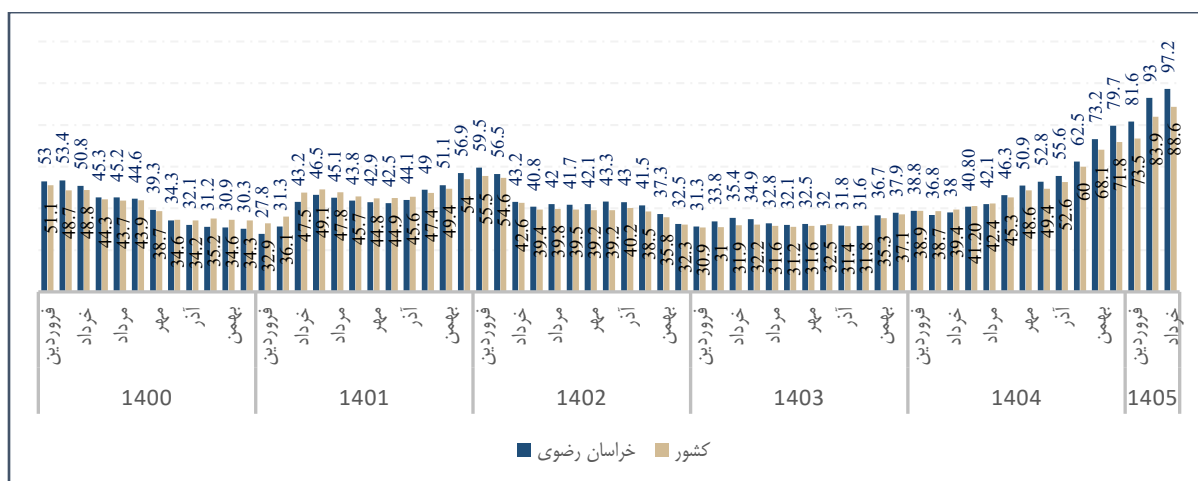
در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی مربوط به تفریح و فرهنگ با ۱۴.۳ درصد، خدمات حمل و نقل عمومی با ۱۲.۹ درصد و بهداشت و درمان با ۱۱.۷ درصد بوده است. در سطح کشور نیز آب، برق و سوخت با ۱۲.۴ درصد، هتل و رستوران با ۹.۸ درصد و مبلمان و لوازم خانگی با ۹.۷ درصد در زمره زیرگروه های دارای بالاترین نرخ تورم ماهانه قرار داشته اند. این تفاوت ها نشان می دهد که ترکیب فشارهای تورمی در استان و کشور یکسان نیست و در خراسان رضوی، برخی خدمات اساسی و پرمصرف خانوار با افزایش قیمت بیشتری مواجه شده اند.

نکته قابل توجه دیگر، تغییرات شدید برخی زیرگروه ها نسبت به ماه قبل در استان خراسان رضوی است. در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات، بیشترین رشد مربوط به آموزش با ۴۵۰۰ درصد بوده است. همچنین در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها، میوه و خشکبار و نان و غلات به ترتیب با ۷۳۲ و ۲۳ درصد بیشترین افزایش را نسبت به ماه قبل تجربه کرده اند. این روند بیانگر آن است که علاوه بر فشار تورمی جاری در خرداد ماه، برخی زیرگروه ها در استان طی ماه های اخیر با نوسانات قیمتی شدیدتری مواجه بوده اند و از این منظر، سهم بیشتری در افزایش هزینه های خانوار داشته اند.

در مجموع، شواهد موجود حاکی از آن است که در خردادماه ۱۴۰۵، اگرچه فشار تورمی در گروه خوراکی‌ها در خراسان رضوی تا حدی تعدیل شده، اما در بخش کالاهای غیرخوراکی و خدمات همچنان در سطحی بالاتر از متوسط کشور قرار دارد. این وضعیت می‌تواند نشانه‌ای از انتقال تدریجی کانون تورم در استان از اقلام خوراکی به سمت خدمات و سایر هزینه‌های غیرخوراکی باشد؛ روندی که در صورت تداوم، می‌تواند فشار مضاعفی بر بودجه خانوارها، به‌ویژه در بخش هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر، وارد کند.

روند نرخ تورم نقطه به نقطه در کشور و استان:

نمودار ۶- روند نرخ تورم نقطه به نقطه در استان و کشور (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

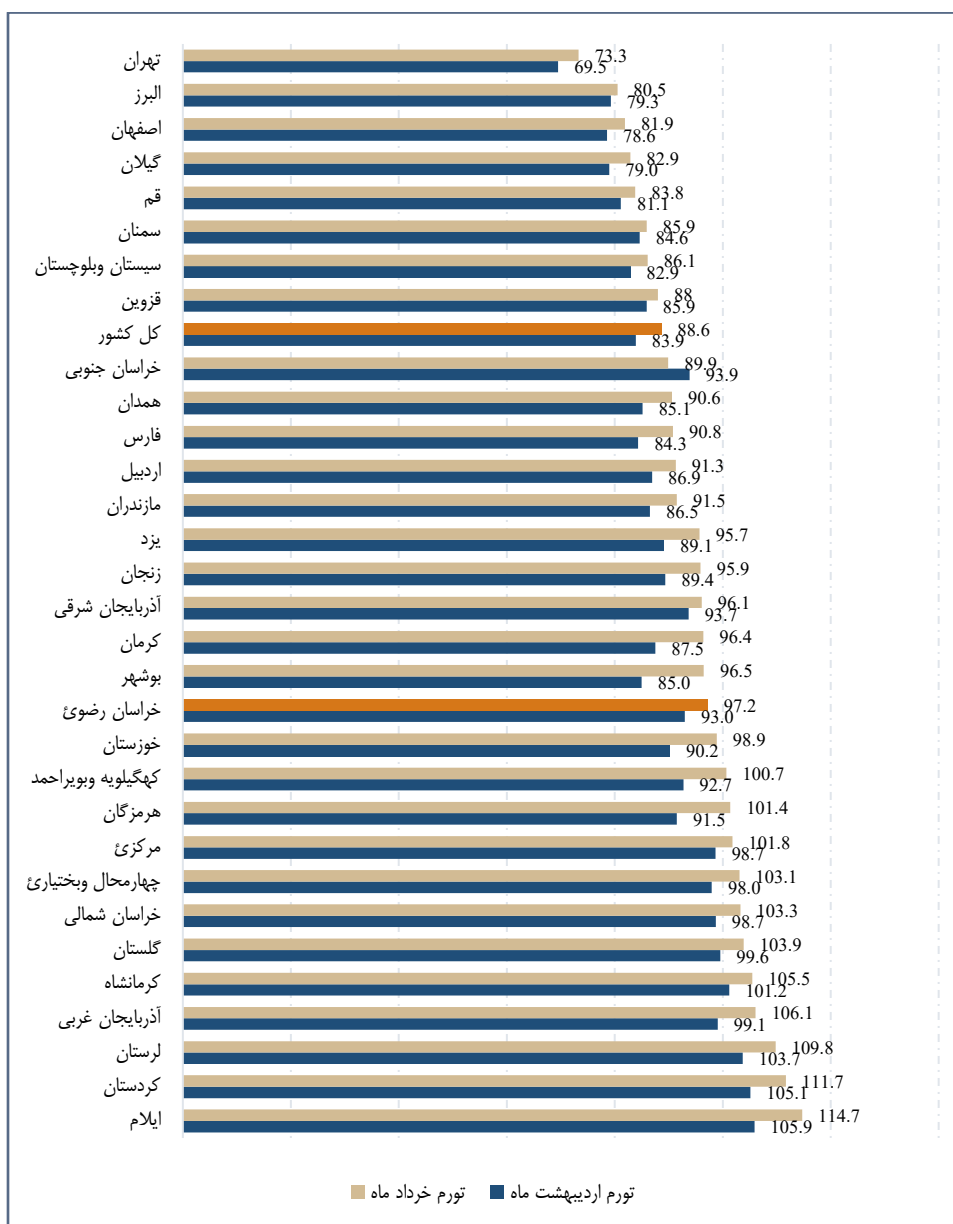
نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در خردادماه ۱۴۰۵ در استان خراسان رضوی و کل کشور همچنان روندی صعودی داشته است. در این ماه، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان و کشور به‌ترتیب با افزایش ۴.۲ و ۴.۷ واحد درصدی نسبت به اردیبهشت‌ماه، از ۹۳.۰ و ۸۳.۹ درصد به ۹۷.۲ و ۸۸.۶ درصد رسیده است.

همچون روند بلندمدت سال‌های گذشته و برخلاف الگوی تورم ماهانه، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در استان خراسان رضوی همچنان بالاتر از متوسط کشور قرار دارد. شکاف ۸.۶ واحد درصدی میان نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان و کشور نشان

می‌دهد که فشار ناشی از افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بر خانوارهای استان، همچنان بیش از میانگین کشور است و قدرت خرید آن‌ها با شدت بیشتری تحت تأثیر قرار گرفته است.

مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه در استان‌ها (خرداد ماه ۱۴۰۵):

نمودار ۷- مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه استان‌ها (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

بررسی نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان‌های کشور در خردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که شدت افزایش قیمت‌ها نسبت به مدت مشابه سال قبل در بخش قابل توجهی از استان‌ها به مرزهای نگران‌کننده‌ای رسیده است. در حالی که در اردیبهشت‌ماه تنها چهار استان دارای نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه بالاتر از ۱۰۰ درصد بودند، این تعداد در خردادماه به ۱۱ استان افزایش یافته است؛ موضوعی که بیانگر گسترش دامنه تورم‌های بسیار بالا در سطح کشور است.

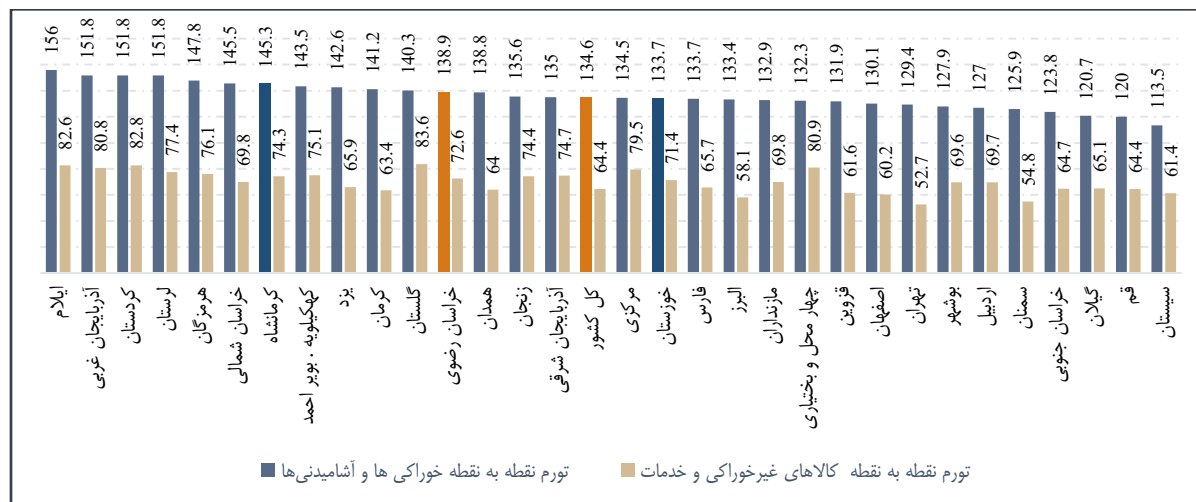
همچنین دامنه تغییرات نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه میان استان‌ها در این ماه به ۴۱.۴ واحد درصد رسیده است که نسبت به ماه قبل افزایش داشته و نشان‌دهنده تشدید ناهمگنی تورمی و افزایش فاصله میان استان‌های دارای تورم بالا و پایین است. این وضعیت حاکی از آن است که شدت فشارهای تورمی و عوامل مؤثر بر افزایش قیمت‌ها در استان‌های مختلف کشور بیش از پیش از یکدیگر فاصله گرفته و آثار تورم به‌صورت نامتوازن‌تری بر خانوارها و اقتصاد مناطق مختلف کشور تحمیل شده است.

در این ماه، استان‌های تهران، البرز و اصفهان به ترتیب با نرخ‌های ۷۳.۳، ۸۰.۵ و ۸۱.۹ درصد، کمترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه را ثبت کرده‌اند. در مقابل، استان‌های ایلام، کردستان و لرستان به ترتیب با نرخ‌های ۱۱۴.۷، ۱۱۱.۷ و ۱۰۹.۸ درصد، بالاترین نرخ‌های تورم نقطه‌به‌نقطه را به خود اختصاص داده‌اند.

استان خراسان رضوی نیز با ثبت نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۹۷.۲ درصد، در جایگاه سیزدهم استان‌های دارای بالاترین نرخ تورم قرار گرفته است. این جایگاه، ضمن تأیید تداوم فشار تورمی بالاتر از متوسط کشور، نشان می‌دهد که خانوارهای استان، همچنان با افزایش قیمت‌های شدیدتری مواجه هستند.

مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات در استان ها:

نمودار ۸- مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

بررسی تورم نقطه به نقطه گروه های اصلی کالا و خدمات در خردادماه ۱۴۰۵ نشان می دهد که الگوی غالب ماه های گذشته همچنان تداوم یافته و شکاف قابل توجهی میان نرخ تورم خوراکی ها و آشامیدنی ها با کالاهای غیرخوراکی و خدمات وجود دارد. در تمامی استان های کشور، نرخ تورم نقطه به نقطه گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها به طور محسوسی بالاتر از گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات بوده است؛ موضوعی که بیانگر آن است که فشارهای تورمی انباشته شده طی یک سال گذشته همچنان بیش از هر چیز در بازار اقلام خوراکی متمرکز بوده است. از آنجا که سهم خوراکی ها در سبد مصرفی خانوارهای کم درآمد بیشتر است، استمرار این وضعیت به معنای تداوم فشار مضاعف بر قدرت خرید و سطح رفاه این گروه از خانوارها خواهد بود.

در خردادماه ۱۴۰۵، در گروه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات، بالاترین نرخ تورم نقطه به نقطه به استان ایلام با ۱۵۶ درصد اختصاص داشته و پس از آن آذربایجان غربی و کردستان، هر دو با نرخ ۱۵۱.۸ درصد، در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مقابل، کمترین نرخ های این گروه مربوط به سیستان و بلوچستان با ۱۱۳.۵ درصد، قم با ۱۲۰ درصد و گیلان با ۱۲۰.۷ درصد بوده است. در این میان، خراسان رضوی با ثبت نرخ ۱۳۸.۹ درصد، در جایگاه دوازدهم استان های کشور قرار گرفته است. این در حالی است که در اردیبهشت ماه استان در رتبه هفتم قرار داشت؛

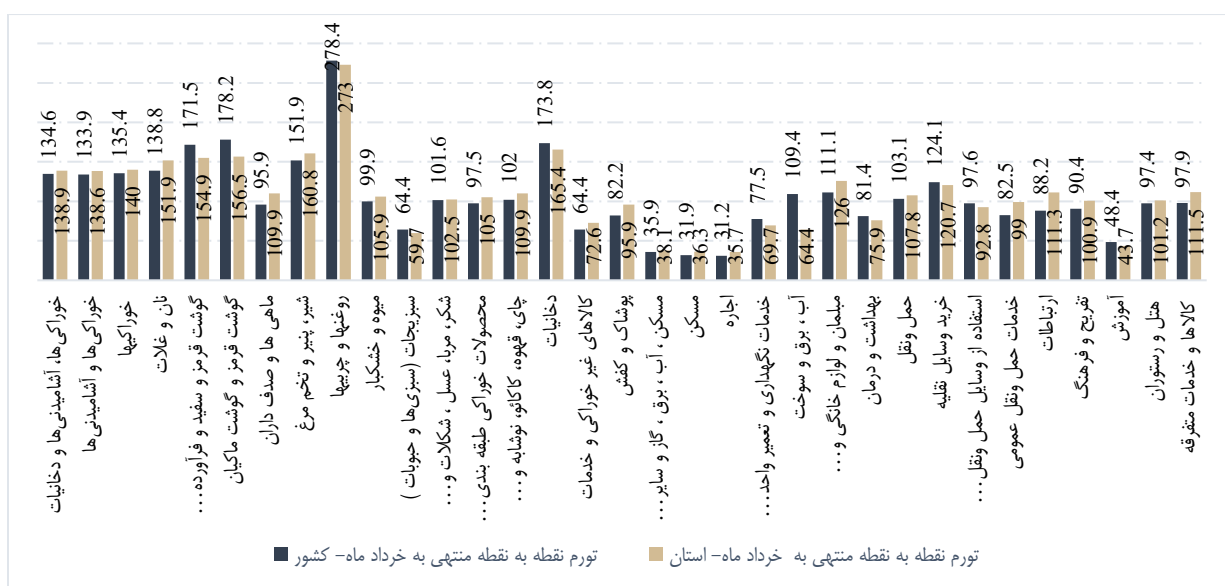
بنابراین، اگرچه سطح تورم خوراکی‌ها در استان همچنان بسیار بالا است، اما جایگاه نسبی آن در مقایسه با سایر استان‌ها اندکی بهبود یافته است.

در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به گلستان با ۸۳.۶ درصد، کردستان و ایلام با ۸۲.۸ و ۸۲.۶ درصد تعلق دارد. در مقابل، کمترین نرخ‌ها در این گروه به استان تهران با ۵۲.۷ درصد، سمنان با ۵۴.۸ درصد و البرز با ۵۸.۱ درصد اختصاص یافته است. خراسان رضوی با نرخ ۷۲.۶ درصد در این گروه، نرخ تورم نسبتاً بالایی را در مقایسه با سایر استان‌ها تجربه کرده است.

در مجموع، مقایسه دو گروه اصلی کالا و خدمات نشان می‌دهد که اگرچه خوراکی‌ها همچنان مهم‌ترین منشأ فشار تورمی در استان و کشور محسوب می‌شوند، اما فاصله میان دو گروه در خراسان رضوی نسبت به ماه گذشته تا حدودی کاهش یافته است و این وضعیت حاکی از آن دامنه افزایش قیمت‌ها به سایر بخش‌های مصرفی نیز گسترش یافت است.

جزئیات تورم نقطه به نقطه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:

نمودار ۹- مقایسه نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه زیرگروه‌های کالا و خدمات در استان و کشور در خردادماه ۱۴۰۵ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی (۱۴۰۵)

مقایسه تورم نقطه به نقطه زیرگروه های کالا و خدمات در خراسان رضوی و کشور نشان می دهد که در اردیبهشت ۱۴۰۵، فشار تورمی در استان در هر دو گروه اصلی، بالاتر از متوسط کشور بوده است. به طور مشخص، تورم نقطه به نقطه گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها در خراسان رضوی ۱۳۸.۶ درصد بوده، در حالی که این نرخ در سطح کشور ۱۳۳.۹ درصد ثبت شده است. همچنین در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات، تورم نقطه به نقطه استان ۷۲.۶ درصد و در کشور ۶۴.۴ درصد بوده است. این ارقام نشان می دهد که سطح عمومی فشار قیمتی در خراسان رضوی در هر دو گروه اصلی بالاتر از میانگین کشوری قرار داشته و این فاصله در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات محسوس تر بوده است.

در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها، بیشترین تورم نقطه به نقطه در خراسان رضوی مربوط به روغن ها و چربی ها با ۲۷۳ درصد، شیر، پنیر و تخم مرغ با ۱۶۰.۸ درصد و گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۵۶.۵ درصد بوده است. در سطح کشور نیز بالاترین نرخ های تورم این گروه به روغن ها و چربی ها با ۲۷۸.۴ درصد، گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۷۸.۲ درصد و شیر، پنیر و تخم مرغ با ۱۵۱.۹ درصد اختصاص داشته است. تمرکز تورم در این اقلام، که بخش مهمی از سبد مصرفی خانوارها را تشکیل می دهند، نشان می دهد فشار تورمی در استان بیش از همه بر کالاهای ضروری و پرمصرف وارد شده و می تواند آثار مستقیمی بر معیشت خانوارها، به ویژه دهک های درآمدی پایین تر، بر جای بگذارد.

در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم نقطه به نقطه در خراسان رضوی مربوط به مبلمان، لوازم خانگی و نگهداری معمول آن ها با ۱۲۶ درصد و خرید وسایل نقلیه با ۱۲۰.۷ درصد بوده است. در سطح کشور نیز خرید وسایل نقلیه و مبلمان، لوازم خانگی و نگهداری معمول آن ها در زمره زیرگروه های دارای بالاترین نرخ تورم این بخش قرار داشته اند. بالا بودن تورم این اقلام نشان دهنده تشدید هزینه دسترسی خانوارها به کالاهای بادوام و همچنین افزایش فشار بر هزینه های جایگزینی و نگهداری این کالاهاست.

در مجموع، مقایسه داده‌های استان و کشور حاکی از آن است که خراسان رضوی در اردیبهشت ۱۴۰۵ نه تنها با تورم نقطه به نقطه بالاتر از متوسط کشور مواجه بوده، بلکه شدت افزایش قیمت‌ها در برخی اقلام و کالاهای بادوام در آن بیشتر نمایان شده است. این وضعیت می‌تواند نشان‌دهنده آسیب‌پذیری بیشتر معیشت خانوارها در استان و ضرورت توجه جدی‌تر به رصد تحولات قیمتی، تقویت سیاست‌های حمایتی و اتخاذ تدابیر مؤثر برای مهار فشارهای تورمی در سطح استانی باشد.

جمع‌بندی؛ شکاف میان تورم آماری و تورم ادراک‌شده از سوی خانوارها

تا اینجا، تحولات تورمی بر مبنای آمارها و شاخص‌های رسمی بررسی شد؛ اما برای تحلیل دقیق‌تر وضعیت معیشت خانوارها، همواره باید به این نکته توجه داشت که ادراک خانوارها از تورم الزاماً با نرخ‌های اعلامی یکسان نیست. اگرچه نرخ‌های تورم اعلام‌شده، تصویری معتبر از روند عمومی سطح قیمت‌ها ارائه می‌کنند، اما تجربه زیسته مردم از گرانی معمولاً در نقطه‌ای شکل می‌گیرد که هزینه اقلام اساسی و مخارج روزمره، تناسب خود را با درآمد ماهانه از دست می‌دهد. از این رو، حتی در شرایطی که تورم رسمی با یک عدد مشخص بیان می‌شود، بخش زیادی از جامعه ممکن است فشار قیمتی وارد بر زندگی خود را فراتر از آن احساس کند.

فاصله میان تورم رسمی و تورمی که خانوارها در زندگی روزمره خود احساس می‌کنند، پیش از هر چیز به ماهیت شاخص‌های آماری بازمی‌گردد. تورم رسمی بر اساس تغییرات قیمت در سبدی متنوع از کالاها و خدمات محاسبه می‌شود و عدد نهایی، میانگینی وزنی از تحولات قیمتی در کل این سبد است. در چنین چارچوبی، حتی اگر قیمت برخی اقلام ضروری و پرتکرار با شتاب زیادی افزایش یابد، این افزایش الزاماً با همان شدت در نرخ نهایی تورم منعکس نمی‌شود؛ زیرا در کنار آن، وزن آنها و قیمت سایر اقلام نیز با وزن‌های متفاوت در محاسبه شاخص لحاظ می‌شود. از این رو، شاخص رسمی تورم اگرچه برای نشان‌دادن روند عمومی قیمت‌ها ضروری و معتبر است، اما لزوماً بازتاب کامل فشار هزینه‌ای نیست که خانوارها در عمل تجربه می‌کنند.

در واقع ادراک خانوارها از گرانی، بیش از آنکه بر مبنای یک میانگین آماری شکل بگیرد، متأثر از اقلامی است که به صورت مکرر و اجتناب‌ناپذیر خریداری می‌شوند. خوراکی‌ها، اجاره مسکن، دارو، کرایه حمل‌ونقل،

سوخ، قبوض خدماتی و برخی هزینه های ارتباطی، به دلیل حضور مستمر در سبد هزینه خانوار، سهم پررنگ تری در ذهن افراد دارند. در مقابل، کالاهایی که خرید آن ها با فاصله های زمانی طولانی تر انجام می شود، حتی اگر افزایش قیمت قابل توجهی داشته باشند، معمولاً اثر کمتری بر برداشت روزمره مردم از تورم می گذارند. در ادبیات اقتصادی، این موضوع با مفهومی به نام **سوگیری فراوانی خرید** توضیح داده می شود؛ بدین معنا که اقلام پرتکرار، نقش بیشتری در شکل گیری قضاوت عمومی درباره سطح قیمت ها دارند. به همین دلیل، تجربه تورم برای خانوار بیش از آنکه حاصل مشاهده یک شاخص کلان باشد، محصول مواجهه مستمر با قیمت هایی است که بارها در طول ماه با آنها سروکار دارد. بر این مبنا، ادراک خانوارها از تورم نه بر پایه خود نرخ تورم، بلکه بر اساس قیمت هایی شکل می گیرد که در زندگی روزمره با آن ها مواجه است.

البته باید به این نکته نیز توجه داشت که این فشار برای همه خانوارها یکسان نیست. خانوارهای کم درآمد که بخش بیشتری از منابع خود را صرف خوراک، مسکن، حمل و نقل و درمان می کنند، بیش از سایر گروه ها در معرض فشار تورمی قرار دارند. این مسئله برای حقوق بگیران و خانوارهای دارای درآمد ثابت نیز اهمیت مضاعف دارد؛ زیرا در شرایطی که دستمزدها و درآمدها با سرعتی کمتر از قیمت ها تعدیل می شوند، کاهش قدرت خرید به مرور عمیق تر می شود و خانوار ناچار می شود از کیفیت یا مقدار مصرف خود بکاهد. داده های رسمی خرداد ۱۴۰۵ نیز مؤید همین واقعیت است: در حالی که تورم نقطه به نقطه کشور **۸۸.۶ درصد** بوده، این نرخ برای **دهک اول ۱۰۰.۲ درصد** و برای **دهک دهم ۸۵.۸ درصد** ثبت شده است. این فاصله نشان می دهد که حتی در چهارچوب آمار رسمی نیز شدت فشار تورمی بر دهک های پایین بیشتر بوده و آثار رفاهی آن به صورت نامتوازن توزیع شده است.

بر این اساس، شکاف میان تورم رسمی و تورم ادراک شده بازتابی از تفاوت میان منطق محاسبات آماری و واقعیت های متنوع معیشتی است. این شکاف از یک سو به ویژگی های فنی شاخص های قیمت و از سوی دیگر به ساختار مصرف خانوارها، تفاوت های درآمدی و ... در ادراک قیمت ها مربوط است. اهمیت این موضوع از آن جهت است که تداوم فاصله میان آمار رسمی و تجربه روزمره مردم می تواند به تضعیف اعتماد عمومی، تشدید نااطمینانی و تقویت انتظارات تورمی بینجامد. در نتیجه، برای تحلیل دقیق تر وضعیت تورم و طراحی پاسخ های سیاستی مؤثر، صرف توجه به شاخص های

کلان کافی نیست و باید نحوه توزیع فشارهای قیمتی، گروه‌های در معرض آسیب بیشتر و تجربه واقعی خانوارها نیز در کانون تحلیل قرار گیرد.

منابع و مراجع:

- مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی (۱۴۰۵)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

www.mccima.com

۰۵۱-۳۲۲۱۶۰۰۰

info@mccima.com

مرکز مطالعات و
بررسی‌های اقتصادی

۰۵۱-۳۲۲۱۶۰۰۰ - ۲۱۰

